

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen

DOM
 2011-12-19
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 22145-11
 Enhet 13

SÖKANDE

Gnesta Ventilationsmontage & Service AB, 556358-6741

Ombud: Affärsjurist Jens von Gertten
 Nordbro AB
 Anna Lindhs plats 4
 211 19 Malmö

MOTPART

Stockholm Vatten VA AB, 556175-1867
 106 36 Stockholm

Ombud: Chefsjurist Stefan Broström
 Torsgatan 26
 106 36 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling enligt lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster

KONKURRENSVERKET	
2011-12-19	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår Gnesta Ventilationsmontage och Service AB:s ansökan om ingripande enligt LOU.

Dok.Id 182983

Postadress
 115 76 Stockholm

Besöksadress
 Tegeluddsvägen 1

Telefon
 08-561 680 00

E-post:
 forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax
 08-561 680 01

Expeditionstid
 måndag – fredag
 09:00-15:00

BAKGRUND

Stockholm Vatten VA AB (Stockholm Vatten) genomför en förenklad upphandling av en utförandeentreprenad som avser ventilations- och rörarbeten vid ett vattenverk i Stockholm stad (Dnr 11SV452). Anbud har kommit in från tre företag. Enligt tilldelningsbeslut den 24 oktober 2011 har ett annat företag än Gnesta Ventilationsmontage och Service AB (bolaget) utsetts att utföra entreprenaden. Bolaget har ansökt om överprövning av upphandlingen.

PARTERNAS YRKANDEN

Bolaget yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas och i andra hand att upphandlingen ska göras om.

Som grund för sitt förstahandsyrkande anför bolaget i huvudsak följande. Bolagets anbud avviker inte från förfrågningsunderlaget då betalningsplanens slutsumma inte inkluderar en förskottsdel. Att enbart kostnaden för ställd säkerhet står med på samma dokument kan i sig inte innebära att betalningsplanen avviker från det efterfrågade. Det strider mot proportionalitetsprincipen i 1 kap. 24 § LUF att bortse från ett mer ekonomiskt fördelaktigt anbud enbart på grund av hur bolaget utformat sin betalningsplan, då ett anbud inte ska förkastas på grund av en uppgift som inte är relevant för upphandlingen eller rimligen inte är av väsentlig betydelse. Vid en prövning av eventuellt övertramp av proportionalitetsprincipen vid offentliga upphandlingar ska det beaktas om beslutet är en lämplig åtgärd för att uppnå det eftersträvade syftet, om åtgärden är nödvändig för att uppnå det eftersträvade syftet och vilka negativa effekter åtgärden får. I förevarande upphandling är det eftersträvade syftet så låg anbudssumma som möjligt. Således är det inte lämpligt att underkänna bolagets anbud även om säkerheten står med på samma dokument som betalningsplanen, då slutsumman blir lägre och således uppnår det eftersträvade syftet mest och ekonomisk

stabilitet redan påvisats. Vidare har inte åtgärden varit nödvändig då det funnits andra mindre ingripande alternativ. Stockholm Vatten kunde begärt en komplettering eller bortsett från att även säkerhet var angiven på samma dokument som betalningsplanen. Den negativa effekten av åtgärden står inte i proportion till det eftersträvade syftet då bolaget med det annars mer fördelaktiga ekonomiska anbudet stängts ute. Dessutom framgår att betalningsplanen är prestationsbaserad.

Som grund för sitt andrahandsyrkande anför bolaget i huvudsak följande. Förfrågningsunderlaget uppfyller inte de krav som ställs gällande öppenhet och transparens i 1 kap. 24 § LUF då det inte tydligt framgår att förskott ej kan ingå i den prestationsbundna betalningsplanen.

Stockholm Vatten bestrider bolagets yrkanden och anför i huvudsak följande. Enligt AFB 311 ska anbudet avges och utformas helt enligt förfrågningsunderlaget. Enligt AFB 11 ska anbudet vara slutgiltigt och kunna antas utan föregående genomgång eller förhandling. Anbudet innehåller så tydliga fel och avvikelser mot uppställda skall-krav att det inte går att förklara anbudet programenligt. Vid så uppenbara brister kan inte transparens eller proportionalitet åberopas för legitimitet.

Entreprenadkontraktet ingår i förfrågningsunderlaget. I sitt anbud har bolaget lämnat en uppgift om "uppstart av projekt säkerhet mm" med den otydliga siffran "150 00:-". Det är oklart vilket belopp som avses. Är det 15 000 kr eller 150 000 kr. Förskott får inte ingå enligt punkt 623 i entreprenadkontraktet. Vid en sammanräkning av posterna som det yrkas ersättning för blir slutsumman 788 300 kr. Denna summa stämmer inte med anbudssumman 780 000 kr. Det är oklart om summan 150 00 kr ingår i den sammanräknade anbudssumman eller om ersättningen yrkas därutöver.

Enligt upphandlingsföreskrifterna AFB 31, 7 st ska anbudssumman vara "fördelad på huvuddelar, Ventilation och Rör". Sådan fördelning av anbudssumman finns inte i bolagets anbud.

Enligt AFB 31 p.6 och 622 § entreprenadkontraktet ska ett förslag till prestationsbunden betalningsplan presenteras av anbudsgivaren. Prestation innebär betalt efter färdiga konstruktionsdelar. Sådan upplagd plan saknas.

Bolaget har kompletterat sitt anbud med en egen á-prislista som innehåller tillägg för kostnader, t.ex. transportkostnader som ska ingå i anbudet enligt 611 § i entreprenadkontraktet.

UTREDNINGEN I MÅLET

I upphandlingsföreskrifterna anges bl. a. följande.

AFB.11 Upphandlingsförfarande

[...] Anbud kan komma att antas utan föregående muntliga genomgångar eller förhandling. Det är därför av avgörande betydelse att inlämnade anbud är slutgiltiga och att anbudsgivaren lämnar sitt bästa pris och sina fördelaktigaste villkor.

AFB.22 Förteckning över förfrågningsunderlag

Förfrågningsunderlaget består av följande handlingar:
Handlingar enligt EK § 11 [...]

AFB.31 Anbudsform och innehåll

[...] Anbud riskerar att ej upptas till prövning om anbudet ej är komplett enligt nedan: [...] Anbudssumman skall vara fördelad på huvuddelar, Ventilation och Rör. [...] Kommersiella och administrativa uppgifter: [...] 6. Förslag till prestationsbunden betalningsplan.

AFB.311 Huvudanbud

Huvudanbud skall avges och utformas helt enligt detta förfrågningsunderlag.

I entreprenadkontraktet (EK) anges bl.a. följande.

§ 11 Kontraktshandlingar.

Med komplettering till AB 04 kap. 1 § 3 består kontraktshandlingarna av nedanstående handlingar. [...] 01 Detta Entreprenadkontrakt

§ 611 Ersättning för ÅTA-arbeten

Vid ÅTA-arbeten ska ersättningsform väljas enligt nedanstående turordning.

1. Enligt prissatt å-prislista. [...]

§ 622 Betalningsplan

Betalningsplan skall upprättas för färdigställda permanenta konstruktionsdelar och godkännas av Beställaren och hållas aktuell under hela entreprenadtiden. [...] I betalningsplan ska anges utbetalningsposter efter avdrag av inestående medel enligt AB 04 6 kap. 12 §.

§ 623 Förskott

Förskott beviljas ej.

Det dokument som bolaget gjort gällande som förslag till prestationsbaserad betalningsplan har rubrikerna "LYFTPLAN VENTILATION, Kyla" och "VENTILATION" samt innehåller en sammanställning av tio poster som utgörs av en beskrivning samt en angiven summa. Längst ner har samtliga poster summerats till "780 000:-". Den första posten "Uppstart av projekt säkerhet mm 150 000:-" är skriven med ett större typsnitt än de övriga posterna. Vid en kontrollräkning av posterna överensstämmer inte posterna med den angivna slutsumman. Om posterna summeras utan den första posten blir summan 788 300 :- . Om även den första posten inkluderas blir summan 803 300:-.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 24 § LUF gäller följande. Upphandlande enheter skall behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar skall vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 16 kap. 5 § LUF framgår följande. Om den upphandlande enheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 24 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Av 16 kap. 6 § LUF framgår följande. Om en upphandlande enhet är skyldig att skicka en underrättelse om tilldelningsbeslut enligt 9 kap. 9 § första stycket eller 15 kap. 19 § och underrättelsen har skickats med ett elektroniskt medel, får den upphandlande enheten inte ingå avtal (avtalsspärr) förrän tio dagar har gått från det att underrättelsen skickades

Av 16 kap. 9 § LUF framgår följande. Om en ansökan om överprövning av en upphandling har gjorts, fortsätter avtalsspärr enligt 6 eller 8 § att gälla under handläggningen i förvaltningsrätten (förlängd avtalsspärr).

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att bolagets ansökan har kommit in till förvaltningsrätten i rätt tid och utlöst en förlängd avtalsspärr enligt 16 kap. 9 § LUF.

I mål om ingripande enligt LUF gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter han eller hon grundar sin talan och att domstolens prövning i princip är begränsad till de grunder som parten har åberopat. Förvaltningsrätten har således att pröva om bolagets anbud lämnats i enlighet med kraven i förfrågningsunderlaget, om kraven strider mot proportionalitetsprincipen och om förfrågningsunderlaget uppfyller de krav som ställs gällande öppenhet och transparens. Stockholm Vatten har först i förvaltningsrätten gjort gällande att bolagets anbud ska förkastas på grund av att det saknats förslag till prestationsbunden plan, att betalningsplanen ej fördelats på huvuddelar samt att "å-prislistan innehållit fel". En första fråga

som förvaltningsrätten har att ta ställning till är om dessa grunder för diskvalificering av anbudet över huvud taget kan prövas i förevarande mål.

Såsom ovan nämnts gäller allmänt att förvaltningsrättens prövning är begränsad till de omständigheter och grunder som den part som påkallat överprövning av upphandlingen har åberopat (jfr RÅ 2009 ref. 69). Förvaltningsrätten kan inte heller pröva en upphandlande myndighets invändningar i en överprövningsprocess om att den leverantör som begärt överprövning inte uppfyller alla skall-krav, när den upphandlande myndigheten tidigare ansett att leverantören uppfyller alla skall-krav (jfr bl.a. Kammarrättens i Stockholm dom den 19 november 2010, mål nr 5929-10).

I förevarande fall har bolaget emellertid inte gått vidare till anbudsutvärdering. Det är alltså inte, såsom i det nyss nämnda kammarrättsavgörandet, fråga om att skall-kraven har varit uppfyllda. Enligt 9 kap. 9 § LUF ska dock skälen för beslutet anges. Enligt förvaltningsrättens mening innebär detta att samtliga skäl som kan vara av intresse ska redovisas. Detta krävs för att en leverantör ska kunna bedöma om upphandlingen har gått rätt till eller om det finns anledning att ansöka om överprövning. Av 9 kap. 9 § jämfört med 9 kap. 10 § LUF framgår emellertid att skälen för beslutet att anta ett visst bud inte omfattar förklaringar om varför en *annan* leverantörs anbud inte godtagits. (jfr Falk, Lag om offentlig upphandling – en kommentar, 2011, s. 305, 309). Mot bakgrund av det anförda anser förvaltningsrätten att det inte finns något hinder mot att beakta Stockholm Vattens invändningar. Ändamålsskäl talar också för en sådan tillämpning.

Såsom tilldelningsbeslut med tillhörande bilagor får förstås har bolagets anbud förkastats vid kvalificeringen, då bolagets förslag till prestationsbaserad betalningsplan avviker från förfrågan då den innehållit ett förskott. Av entreprenadkontraktet framgår att förskott ej medges.

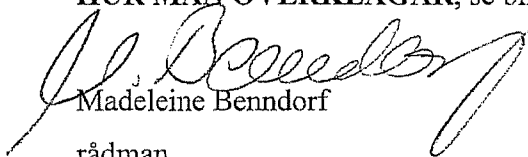
Bolaget har anfört att betalningsplanen inte innehåller något förskott. Det kan inte objektivt fastställas om posten ”uppstart av projekt säkerhet mm 150 00:-” är avsedd att utgöra ett förskott. Med hänsyn till betalningsplanens otydlighet i detta avseende och då en summering av posterna inte stämmer överens med den av bolaget angivna anbudssumman finner rätten att Stockholm Vatten haft anledning att tolka betalningsplanen såsom de gjort. Stockholm Vatten har härvid haft möjlighet att enligt 9 kap. 8 § LUF begära ett förtydligande eller en kompletterande uppgift av bolaget. Någon sådan skyldighet finns dock inte.

Med proportionalitet vid upphandlingar förstås att större krav på leverantören eller leveransen inte får ställas än som behövs och är ändamålsenligt för den aktuella upphandlingen. Kraven ska ha ett naturligt samband med och stå i proportion till det behov som ska täckas (SOU 2001:31 s. 473). Av Stockholm Vattens förfrågningsunderlag framgår att anbud kan komma att antas utan föregående muntliga genomgångar eller förhandling och att det därför är av avgörande betydelse att inlämnade anbud är slutgiltiga och att anbudsgivaren lämnar sitt bästa pris och sina fördelaktigaste villkor. Vidare framgår att entreprenadkontraktet är en del av förfrågningsunderlaget. Enligt § 623 i entreprenadkontraktet beviljas inte förskott. Av förfrågningsunderlaget framgår också att anbud inte riskerar att upptas till prövning om anbudet avviker från kraven på att anbudssumman ska vara fördelad på huvuddelarna Ventilation och Rör och att förslag till prestationsbunden betalningsplan ska bifogas. Dessa krav står enligt förvaltningsrättens mening i proportion till syftet med upphandlingen.

Med hänsyn till det anförda finner förvaltningsrätten att Stockholm Vatten haft rätt att förkasta anbudet på grundval av betalningsplanens utformning och att Stockholm Vatten, utifrån vad bolaget yrkat, inte har brutit mot någon grundläggande princip eller någon annan bestämmelse i LOU. Bolagets ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A LOU)

Madeleine Benndorf

rådman

Föredragande har varit Ted Sandqvist.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättslämningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppgive sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1A LOU

Jens von Gertten
Nordbro AB
Anna Lindhs plats 4
211 19 Malmö

DELGIVNINGSKVITTO

Gnesta Ventilationsmontage & Service AB ./ Stockholm Vatten VA AB
angående **offentlig upphandling**

Handling m.m.

DOM, 2011-12-19

Det är viktigt att Ni så fort som möjligt bekräftar att Ni tagit del av ovan nämnda handling/handlingar genom att fylla i och skicka tillbaka delgivningskvittot. Ni kan också bekräfta att ni tagit del av ovan nämnda handlingar på annat sätt, t.ex. per telefon.

.....
Datum

.....
Namnteckning

.....
Telefonnummer bostad

Jens von Gertten.....
Namnförtydligande

.....
Telefonnummer arbete

.....
Ny gatuadress

.....
Mobiltelefonnummer

.....
Ny postadress (postnr och postort)

.....
E-postadress

Delgivningskvittot kan skickas tillbaka gratis genom att använda det bifogade svarskuvertet. Om Ni inte bekräftar mottagandet kan delgivning komma att ske på annat sätt, t.ex. genom stämmingsman. För övriga upplysningar kan Ni kontakta domstolen/nämnden.

Delg nr 9735864-10658796DK